Девета година
92 број
Anul 9, Numărul 92

25 Март 2009
25 Martie 2009

MACEDONEANUL
МАКЕДОНЕЦОТ

Asociația Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од Романија

МАРТЕНИК

Паганскиот обичај поврзан со мартеникот датира многу одамна, пагански вековен симбол на обновата на времето на праг на пролетта, според традицијата поврзан со споменикот на рагањето и смртта на една митска земјоделска личност чија што активност е тесно поврзана со збиднувањата околу нејзе низ цела година, годишниот циклус на вегетацијата, циклус кој ја осигурува благосостојбата и приходите и не само толку.

Мартеник е и народниот белег на месец март, месецот кога започнува аграрната година. Обичајот на мартеникот успеа да се задржи се до денешни денови, неговите семнификации денес се од многу поразлични од минатото и од овде се раѓаат многу чуства кои сепак не се развиени како во минатото. Мартовската плетенка помеѓу другото уште ја симболизира годината, годишната плетенка која со плетењето на обата конци ги собира 365-те календарски дни. Белата и црвената боја ги претставуваат спротивните годишни времиња, зима и лето, во старите традиционалистичќи заедници биле познати само овие две годишни времиња, пролетта и есента биле сметани за одминливи годишни времиња. Според старите верувања, мартеникот претставува конец на сите денови во годината, сличен со конецот на животот испреден од странан на пророчниците на неговото раѓање. Белата боја го означува зимскиот студ кој заминувал а пак црвената боја ја означувала топлината на летото кое календарски следувало.

Пред повеќе од 3000 години, мартеникот, симболот на пролетта, се изработувал во зимскиот период а почнувал да се носи дури после 1-ви март. Мартениците во тоа време биле бели и црвени камчиња и нанижани на конец. Други извори покажуваат дека мартениците биле изработувани од монеди кои биле обесени на тенки црни и бели волнени конци. Монедите редовно биле од злато, сребро или бронза секоја од нив означувајќи го општествениот статут и семејното богатство на секого поединечно.

Значењето на мартеникот почнува да се губи со одминувањето на годините. Во минатото, мартеници изработувале мајките кои на двобојниот волнен конец врзувале по една монеда, така подготвен мартеникот утрото на 1-ви март пред изгрејсонце. Се верувало дека на овој начин децата би биле заштитени од лошото и од болести и дека ќе бидат здрави како металот од кој била изработена

DE MĂRȚIŞOR

Obiceiul mărțişorului, simbol păgân ancestral al unui vechi scenariu de înnoire a timpului în pragul primăverii, este legat, conform tradiției, de momentul morții şi naşterii simbolice al unui personaj mitologic feminin agrar a cărei activitate este strîns legată de practicile agricole de peste an, de ciclul anual al vegetației, ciclu care asigură bunăstarea şi îndestularea materială şi nu numai.

Mărțişor este şi denumirea populară a lunii martie, lună când după cum se ştie începe anul agrar. Obiceiul mărțişorului s-a păstrat până în zilele noastre, semnificațiile sale fiind astăzi diferite de cele din trecut şi dând naştere la sensibilități nu atât de dezvoltate ca în timpurile de demult. Şnurul mărțişorului mai simbolizează printre altele şi şirul anului, funia anului care adună, prin împletirea celor două fire, cele 365 de zile calendaristice. Culorile alb şi roşu reprezintă cele două anotimpuri opuse, iarna şi vara, în vechile societăți tradiționaliste fiind cunoscute doar aceste două anotimpuri de bază, primăvara şi toamna fiind considerate a fi doar anotimpuri de trecere. Conform credințelor străvechi, mărțişorul este firul zilelor din an, asemănător firului vieții omului tors la naştere de către ursitoare. Culoarea albă reprezintă frigul iernii ce se încheia iar cea roşie căldura verii ce urma în mod firesc în calendar.

Acum mai bine 3.000 de ani, mărțişoarele, simbolurile primăverii, erau confecționate în timpul iernii şi se purtau doar după data de 1 Martie. Mărțişoarele erau, pe atunci, pietricele albe şi roşii înşirate pe o ață. Alte surse arată că mărțişoarele constau în monede care erau atârnate de fire subțiri de lână, negru cu alb. Tipul de monedă (aur, argint sau bronz) indica statutul social şi bogăția fiecărei familii.

Semnificația mărțişorului s-a diluat odată cu trecerea anilor. În trecut, el era confecționat de către mame, care adăugau la şnurul bicolor, împletit din fire de lână (strâmătură), câte o monedă şi-l legau la mână copiilor în dimineața zilei de 1 martie, înainte de răsăritul soarelui. Se credea că, în felul acesta, copiii erau apărați de rele şi de boli şi că aveau să fie sănătoşi, precum metalul din care era moneda, şi roşii la față, precum culoarea roşie din şnur. Fetele îşi atârnau firul împletit la gât, în credința că nu vor fi arse de soare peste vară. În unele comunități fetele ofereau cu multă bucurie mărțişorul, în ziua de 1

монедата, и црвени во образите како црвениот конец. Девојките ја носеле плетенката околу вратот верувајќи дека нема да бидат изгорени од сонцето во топлото лето. На некои места девојките со голема радост им ги подарувале мартениците на на младите момчиња нешто што се зачувало и до денес. Мартениците ги носеле со верба дека ќе имаат среќа и да биде добро времето. Мартениците биле сметани како амајлии кои ја носат плодноста, ја зачувуваат и носат убавината и штитат од сончеви изгореници. Децата го носеле мартеникот 12 дена или се до некои пролетни празници (Младенци, Благовештение, Цветници, Велигден), до расцветувањето на плодоносните дрва или до расцветувањето на шуместитe шипинки. Доколку го носеле мартеникот до расцветувањьто на дрвата, мартеникот се врзува на некоја расцветана гранка а пак паричката се купува црвено вино, на други места мартеникот се носи се до пристигнувањето на ластовичките и се фрла на страната од каде што тие доаѓаат.

Мартеникот отсекогаш го носеле со достоинство и бил значаен за членовите на заедниците, додека мартеникот им ги кител облеките се избегнувале недостоинствените работи.

Мартеникот во денешно време не се изработува како порано во самиот дом, тие се изработуваат рачно или се набавуваат од продавниците, исто така составени од два преплетени конци бел и црвен, на кои им се закачува мали уметнички ознаки кои ја симболизираат среќата, здравјето, љубовта итн, обичајот задржувајки голем дел од неговата почетна семнификација.

Редакција

martie, flăcăilor din sat, obicei care s-a păstrat până astăzi. Mărţişoarele erau purtate pentru a avea noroc şi pentru a avea o vreme bună. Mărţişoarele erau considerate amulete care aduc fertilitatea, păstrază şi aduc frumuseţea şi previn arsurile din cauza soarelui. Mărţişorul era purtat de către copii timp de 12 zile sau până la anumite sărbători de primăvară (Mucenici, Blagoveştenie, Florii, Paşte), până la înflorirea pomilor fructiferi sau a unor arbuşti precum măceşul. În cazul în care mărţişorul era purtat până la înflorirea pomilor, acesta se atârna pe crengile înflorite iar cu banul de la fir se cumpăra vin roşu, pâine şi caş proaspăt pentru ca purtătorii simbolului de primăvară să aibă faşa albă precum caşul şi rumenă precum vinul roşu. În alte locuri, mărţişorul era purtat până la sosirea păsărilor călătoare, când era aruncat în direcţia de unde veneau acestea.

Mărţişorul era un simbol purtat cu multă demnitate şi chiar solemnitate de către membrii societăţii, care evitau orice comportament necivilizat în perioada în care mărţişorul le împodobea îmbrăcămintea.

Mărţişoarele din zilele noastre nu mai sunt realizate în sânul fiecărei familii în parte, ele sunt confecţionate manual sau sunt procurate din magazine, fiind compuse tot din două fire alb-roşii, împletite din mătase, la care se agaţă mici pandantive artizanale, care ar simboliza norocul, sănătatea, iubirea etc, obiceiul pierzându-şi mult din semnificaţiile iniţiale.

Redacţia

ЖЕНАТА И ЗЕМЈАТА

Жено на милениумот трет:
Жена силна,
Од Сонцето водена,
Пријателка со сила божествена!

Често кон небо ти гледаш.
На прошетките земни
Опсипувај ти добрина
Болката однеси ја,
Радоста донеси ја
Над земјата плодородна,
Над земјата светла.

Нејзиното место е во овој милениум,
Ја исполнува силата,
И носејќи времиња,
Жена е подготвена
Ураган да започне,
Лошото да го сопре.

FEMEIA ŞI PĂMÂNTUL

Femeia mileniului trei:
Femeie puternică,
Condusă de Soare,
Prietenă a puterii divine!

Ce des priveşte către cer,
În plimbările terestre
Presărând măririle,
Separând durerile,
Punând bucuriile
Peste Terra cea mănoasă,
Pesta Terra luminoasă.

E locul ei în acest mileniu,
A împlini puterile,
Şi, purtând vremile,
E femeia pregătită
Să urnească uragane,
Să oprească multe rele.

Нејзина дланка каде доаѓа
Сила е на народот
На народот, на земјата
Народ силен да опстане.

Плетејќи добро и лошо,
Заедно животот го води,
Дела подготвувајќи
Сонцето да зрачи
Земјата цветови да ја исполни !

Сонцето да се надмине
Во силата своја голема
Заедно со земјата
На патот кон божественоста,

Секогаш постојани,
Секогаш смирени,
Им говори вечноста
Ја исполнува жената .

Секогаш подготвена
Да предводи, тргнува
За рајата наша земна.

Сили одмерува,
Тврдина радува,
Кралици крунисува,
Потреби заситува,
Неволји стивнува
Кои за битка се подготвуват
Назад се враќаат
И жената ја слават

Голема е, сон е,
Сила е, судба е,
Жена е на народот
Народна, земна,
Над земајта маѓепсана
Силата ја познава
Чети предводи таа .

Милениумот трет го заштитува
Од лошотијата човечка
Подготвена да ја води
Земјата сјајна.

Обете подготвени
Над заклетви бројни
Трет милениум да шета
Во магична кочија
Весел, одлучен да носи
Радости земни.

Константина Думитреску
4 март 2002

Palma ei unde se aşează
E puterea neamului,
Neamului, Pământului,
Neam puternic să reziste.

Împletind bune cu rele,
Împreună duce-o viață,
Pregătind lucrările.
Soarele să strălucească
Şi pe Terra s-o înflorească!

Soarele să se întreacă
În puterea sa măreață.
Împreună cu Pământul
Merg în calea lor divină,

Neschimbate pururea,
Împăcate deasemenea.
Veşnicia le vorbeşte,
Pe femeie o împlineşte.

E mereu pregătită
Să conducă, să pornescă
Lumea noastră pământească.

Măsurând puterile,
Bucurând templele,
Încoronând reginele,
Completând nevoile,
Răscolind prostiile,
Ce la luptă se pornesc
Până când se răsucesc
Şi femeia o slăvesc.

E măreață, este vis,
E putere, e destin,
E femeia neamului,
Neamului, Pământului,
Peste Terra fermecată,
Cunoscând puterile
Să conducă oştile.

Mileniul trei să-l ocrotească,
De urgia omenească,
Pregătită să conducă
Peste Terra strălucită.

Amândouă pregătite,
Peste jurăminte multe,
Pe mileniul trei să-l plimbe
Într-o magică caleaşcă,
Vesel, hotărât să ducă
Bucuria pământească.

Constantina Dumitrescu
4 martie 2002

ИСТОРИЈАТА НА 8-МИ МАРТ

Во почетокот на пролетта, манедонската заедница од овие краишта традиционално го слави понежниот пол, започнувајќи од 1 - ви март, Денот на Мартеникот, кога сите мајки, вереници, сопруги, керќи и колешки имаат можност да ја почуствуваат љубовта и почитта на претставниците од спротивниот пол, па се до 8 – ми Март, Денот на Жената, на почетокот бил сметан како празник на жената преку призмата на класните борби, денес тој ден добива многу повеќе мирољубиви и женствени елементи, ден кога се празнува жената заедно со основните концепти на хуманото општество како што се љубовта, блаженоста, раѓањето, творештвото и спокојството, сево ова со сигурност го прави месец март најведриот месец во кој сите жени се со насмев на усните, добиваат душевна топлина и се чуствуваат полни со женственост.

Историјата на 8-ми Март започнува во 1908 кога жените социјалистки од САД за прв пат го прославија денот посветен ним и со тоа помогнаа во создавањето на интернационален настан на оваа тема кој продолжува во 1910 на светско ниво за да најпосле пристигне во Австралија во 1928 година.

Овој празник долго време бил сметан за момент во кој жените добиваат афирмација и добивањето на политички и општествени права на женита. Појавен во време на големи општествени турбуленции, Интеранционалниот Ден на Жената останува одбележан и со традиционалниот протест и политичкиот активизам. Пред 1910 голем број жени од индустриски развиените земји работеле. Во поголем дел биле во текстилната и производ-ствената индустрија, сепак тие биле полово дискриминирани и биле платени многу полошо од мажите. Поради оваа причина се појавиле и синдикалните организации а од овде до индустри-ската револуција следуваше само еден чекор.

Многу од промените кои се појавија во постоењето на жените се должат на извршениот притисок врз политичките рестрикции во земјите од Европа и во Америка жените кои биле застапени во сите општествени ниво започнале кампања за добивање на правото на глас.

1903 година во САД, синдикалните организации на жените како и жените со слободни професии се бореа за право на глас, поставувајќи го темелот на Синдикалната Унија на Жените. Биле тоа тешки и горчливи години за жените кои биле принудени да работат во лоши услови или да седат дома борејќи се со сиромаштијата и со семејното насилство.

1908 година последната недела од месец февруари жените социјалистки од САД организираа за прв пат Ден на Жената, одбележан со протести преку кои се барало право на глас, како и политички и економси права за сите жени. Следната година повеќе од 2000 жени учествуваа на собирот на Денот на Жените кој се одржа во Менхетн. Овој пат жените кои работеле во доменот на текстилството

ISTORIA ZILEI DE 8 MARTIE

Tradiția comunității macedonene de pe aceste meleaguri oferă, în prag de primăvară, un bun prilej de sărbătorire a “sexului frumos”: începând cu 1 Martie, Ziua Mărțişorului, ziua când mamele, logodnicele, soțiile, fiicele sau colegele au un prilej în plus de a simți dragostea şi prețuirea reprezentanților “sexului tare” şi până la 8 Martie, Ziua Femeii, zi considerată inițial ca o sărbătoare ideologică a femeii privite prin prisma luptei de clasă, dar primind acum iconotații mult mai paşnice şi mai feminine, ziua când se sărbătoreşte eternul feminine alături de concepte de bază ale societății umane cum ar fi dragostea, conceperea, naşterea, creația şi alinarea fac din luna martie cu siguranță cea mai senină lună în care fiecare femeile zâmbesc, primesc căldură sufletească şi se simt pline de feminitate.

Istoria zilei de 8 Martie începe în 1908 când femeile socialiste din Statele Unite şi-au serbat pentru prima dată ziua dedicată lor şi au ajutat la crearea unei eveniment internațional cu această temă, continuă în 1910 la nivel mondial, ajungând să fie celebrată şi în Australia începând cu anul 1928.

Sărbătoarea a fost percepută mulți ani drept moment în care erau afirmate şi confirmate drepturile sociale şi politice ale femeilor, precum şi progresele făcute în ceea ce le priveşte. Apărută într-o vreme a marilor tulburări sociale, Ziua Internațională a Femeii s-a ales şi cu moştenirea protestului tradițional şi a activismului politic. În anii de dinainte de 1910, destul de multe femei din țările dezvoltate industrial munceau. Slujbele lor, majoritatea în domeniul textilelor şi al serviciilor casnice, erau însă supuse discriminării sexuale şi erau plătite mult mai prost decât cele ale bărbaților. Din această cauză au apărut organizațiile sindicale, iar de aici până la revoltele industriale n-a mai fost decât un pas.

Multe dintre schimbările care au apărut în existența femeilor au exercitat o presiune majoră asupra restricțiilor politice care le înconjurau. În țările Europei şi în America, femeile reprezentînd toate nivelele sociale, au început campania pentru obținerea dreptului de vot.

În 1903 în Statele Unite, organizațiile sindicale ale femeilor precum şi femeile care aveau profesii liberale luptatu de asemenea pentru dobîndirea dreptului de vot, punând bazele Ligii Uniunii Sindicale a Femeilor. Erau ani ai greutăților şi ai amărăciunii pentru multe femei care erau nevoite să muncească în condiții improprii sau să stea acasă luptându-se cu sărăcia şi cu violența familială.

În 1908, în ultima duminică a lunii februarie, femeile socialiste din Statele Unite au organizat prima Zi a Femeilor, cu demonstrații ample prin care se cerea dreptul de vot, precum şi drepturi politice şi economice pentru femei. În anul următor, peste două mii de persoane au luat parte la adunarea de Ziua Femeilor care a avut loc în Manhattan. De această

започнале генерален штрајк. 30.000 жени текстилки останале во студот на зимата 13 недели за да бидат подобро платени и за подобри работни услови. Лигата наСиндикатските Унии на жените ја плати кауцијата за жените притворени за време на протестите.

Во 1910 на Денот на Жената го завземале социјалистките и феминистките од САД. Истата година во Копенхаген се одржа втората конференција на жените социјалистки каде што се предложи Денот на Жената да стане интернационален празник. Клара Зеткин тогаш изјави дека треба да се одреди ден кога жените ќе си ги побараат правата.

Првиот интернационален Ден на Жената се одржа на 19 мај 1911 во Германија, Аустрија, Данска и неколку други европски земји. Датата беше одбрана од жените германки затоа што на истиот ден 1948 кралот на Прусија требало да се справи со една вооружена буна и ветил дека ќе воведе серија реформи вклучувајќи го и гласот на жената.

Најголема прослава на жената била организирана во 1917 во Петроград (денес Санкт Петерсбург) кога жените протестираа на 7 март, протестирајќи поради затворањето на на една платформа за оружје. Сопругите, ќерките и мајките на вработените, многу од нив биле каталогирани како проститутки, побарале прекинување на ова понижување и бедата и гладот со кој се соочувале во последните три години.

Сепак Интрнационалниот Ден на Жената го пеизнаваат многу години подоцна, во 1975 од страна на Обединетите Нации, започнувајќи со оваа дата многу влади кои ниту не знае за тие збиднувања и за постоењето . Многу работи се случија за време на Денот на Жената, една од спектакуларните работи се случи во Иран во 1982 година кога жените тргнаа во еден од најхрабрите чекори во нивното постоење: го симнале превезот од на главата еден цел ден.

Многу време прекршувањето на правата на жените било занемарено од страна на интернационалните оранизации, од страна на владите како и од групациите за заштита на правата и од печатот. На тојначин милиони девојчиња и жени од целиот свет остнаа жртви на секаков вид на злосторства, понизности па дури и загуби на животи. Организации за одбрана на правата на жените со

dată, femeile care lucrau în domeniul confecțiilor au intrat în grevă generală. 30.000 de mii de confecționere de cămăşi au stat în frigul iernii timp de 13 săptămâni pentru a fi plătite mai bine şi pentru condiții mai bune de muncă. Liga Uniunii Sindicale a femeilor a plătit cauțiunile pentru grevistele arestate.

În 1910 în Statele Unite pe Ziua Femeilor au pus stăpânire socialiştii şi feministele. În acelaşi an a avut loc la Copenhaga cea de-a doua conferință a femeilor socialiste unde s-a propus ca Ziua Femeilor să devină o sărbătoare internațională, ceea ce s-a şi întâmplat. Clara Zetkin a afirmat atunci că ar trebui stabilită o zi în care femeile să-şi ceară drepturile.

Prima zi Internațională a Femeii s-a ținut în 19 mai 1911 în Germania, Austria, Danemarca şi în alte câteva țări europene. Data a fost aleasă de femeile germane pentru că, la aceeaşi dată în 1848, regele Prusiei a trebuit să facă fața unei revolte armate şi a promis că va face o serie de reforme, inclusiv introducerea votului pentru femei.

Cea mai memorabilă zi a femeii a fost sărbătorită în martie 1917, în Petrograd (actualul Sankt Petersburg) când femeile au demonstrat pe stradă în 7 martie, protestând fața de închiderea muncitorilor pe o platformă de armament. Soțiile, fiicele şi mamele acestora, multe dintre ele oprimate ca prostituate, au cerut încetarea acestei umilințe şi sfârşitul foametei cu care se luptaseră în ultimii trei ani.

Însă Ziua Internațională a Femeii, Ziua Femeii, a fost recunoscută oficial mult mai târziu, în 1975, de către Națiunile Unite şi a fost adoptată, începând cu această dată, de multe dintre guvernele țărilor care până atunci nici nu aflaseră de existența ei. Multe s-au întâmplat de-a lungul timpului de Ziua Femeii, unul dintre lucrurile spectaculoase petrecându-se în Iran, în 1982, când femeile au recurs la unul dintre cele mai curajoase gesturi ale existenței lor: şi-au dat la o parte, întreaga zi, vălul care le acoperea fața.

Multă vreme, încălcarea drepturilor femeilor a fost neglijată de către organizațiile internaționale, de către guverne, de către grupurile de apărare a drepturilor civice şi presă. Astfel, milioane de fete şi femei din lumea întreagă au continuat să fie victime ale abuzurilor de tot felul, degradante şi chiar

текот на времето ги одбележаа најзначајнитse проблеми со кои се соочуваат на сите страни низ светот : силовања, контрацепција и абортус, третманот на кој се подложени жените и сексуалната дискриминација, спореднитe жртви, застапеноста во пллитиката, чедоморството, сексуалното злоупотребување и порнографијаа. Резултатот на работата на овие организации почнуваат да станувaат се повидливи во прв ред на ниво на националните легислации.

На сите жени, сите етнички македонки од Романија „им посакуваме живот полн ведрина, здравје, радост и светлина во душата“ „За многу години !“

Редакција

mortale. Organizaţiile pentru apărarea drepturilor femeilor au punctat de-a lungul timpului cele mai importante dintre problemele cu care acestea se confruntă încă în lume: violul, contracepţia şi avortul, tratamentul aplicat femeilor şi discriminarea sexuală, violenţa conjugală, reprezentarea politică, pruncuciderea, hărţuirea sexuală şi pornografia. Rezultatele muncii acestor organizaţii sunt din ce în ce mai vizibile, în primul rând la nivelul legislaţiei internaţionale.

Tuturor femeilor, tuturor etnicelor macedonence din România le urăm o viaţă plină de sănătate, bucurie şi lumină, “La mulţi ani!”,

Redacţia

А.М.Р. НА САЕМ НА КНИГА И ПИШАНИТЕ МЕДИУМИ

Како и секогаш кога ќе има некое поголемо културно збиднување на национален план Друштвото на Македонците од Романија не ја пропшута можноста да биде дел од настанот. Така и овој пат од 4 – 8 март 2009 Д.М.Р учествуваше на XIV издание на „Саемот на книга и пишаните медиуми“.

Овој саем беше организиран во просториите на Националниот Музеј за Историја на Романија, ги собра не едно место најголемите издавачки куќи, фондации, општествено културни институции, високо образовни институции а секако и најголемите увозници и дистрибутери на книги, сите учесници во оваа пригода се претставија со својата вистинска ,богата и разновидна академска издавачка дејност.

Овој културен настан беше и доста медијатизиран, присутни на настанот беа и известувачите за теле медиумите кои имаа значајна улога во информирањето на сите заинтересирани за овој настан за се што се одвиваше на саемот и презентација на најтипичните аспекти од самото место на настанот, помеѓу медиумите кои беа присутни на овој настан треба да ги наброиме : БУРСА, Контемпоранул, Кроника Романа, Ази, Куриерул Национал, Q Магазин, Ринг, Романската Радиодифузна Мрежа, Ваканца ла цара и Зиуа.

На XIV –тото издание на „Саемот на книга и пишаните медиуми“ целта беше да се создаде една висока интелектуална средба помеѓу читателите и ... „Височеството Книга“, нешто што во целост му успеа на организаторот на овој настан, АМПЛУС ИНТЕРНАЦИОНАЛ Лтд .

И во оваа прилика Друштвото на Македонците од Романија успеа да привлече внимание и интерес, тоа што ние го понудивме едногласно беше со задоволство прифатено од сите учесници. Од изданијата на Издавачката куќа „Македонецот“се претстави на овој настан со : збирката поезии „Животот во годишни времиња“ од госпоѓа Константина Думитреску, претседателка на ДМР, и делумни преводи на

A.M.R. LA SALONUL DE CARTE ŞI PRESĂ

Ca de fiecare dată când au loc evenimente culturale de vîrf, organizate la nivel naţional şi nu numai, şi de această dată Asociaţia Macedonenilor din România a participat la cea de a XIV-a ediţie a „Salonului de carte şi presă” ce s-a desfăşurat în perioada 4-8 Martie.

Organizată în incinta Muzeului naţional de Istorie a României, a XIV-a ediţie a reunit edituri prestigioase cu o carte de vizită impresionantă, importatori şi distribuitori de carte, fundaţii, societăţi şi instituţii culturale, instititiţii de învăţământ superior, toţi participanţii prezentându-şi cu această ocazie, într-un cadru de adevărată ţinută academică, o bogată şi variată ofertă editorială.

Acest eveniment cultural a fost mediatizat, făcut cunoscut tuturor celor interesaţi de către media scrisă şi audiovizuală, care a avut un rol important, prin reprezentanţii săi, în difuzarea permanentă a ştirilor referitoare la desfăşurarea generală şi prezentarea celor mai inedite aspecte de la faţa locului, printre partenerii media numărânde-se: Grupul de presă BURSA, Contemporanul, Cotidianul, Cronica Română, Azi, Curierul Naţional, Q Magazine, Ring, Societatea Română de Radiodifuziune, Vacanţe la Ţară, Ziua.

A XIV-a ediţie a „Salonului de carte şi presă” a avut în vedere în primul rând să creeze un cadru de înaltă ţinută intelectuală pentru întâlnirea cititorilor cu ... ”Măria-sa Cartea”, fapt total reuşit de către organizatorul evenimentului, AMPLUS INTERNATIONAL Ltd.

Şi de această dată Asociaţia Macedonenilor din România a reuşit să capteze atenţia şi interesul, ofertele sale concretizate fiind apreciate unanim de către participanţi. Dintre publicaţiile Editurii „Macedoneanul” prezentate de către A.M.R. la eveniment amintim:

- volumurile de poezie: ”Viaţa in anotimpuri” - volum de poezii scrise de d-na Constantina Dumitrescu, preşedinta A.M.R., împreună cu traduceri parţiale în limbile engleză, franceză şi macedoneană; „Realitatea adevărului presupus” de Marina Vlad-

англиски, француски и македонски на извадоци од оваа збирка;, „Реалноста на претпоставената вистина“ од Марина Влад Дочеа;, „Господ си ги зема ангелите назад“ од Делиа Михаи;, „Првите поезии“ од Михнеа Владеску;, „Поезии од душа“

збирка на поезии напишани од децата македонци од Урзикуца, на македонски и на романски јазик;, „Ајдуштвото во Олтенија“ – историска монографија напишана од проф. Константин Кашлару;, Колекцијата „Македонско културно наследство“ : „Македонски обичаи и традиции“ (книга 1 и 2) и „Необјавени македнски рецепти“ (книга 3);, Колекцијата „Кујна“ која се состои од 12 книги со македонски кулинарски рецепти насловени „Македонски специјалитети“, ЦД – еа со македонска народна музика, препеана на романски и на македонски јазик.

Учеството на овооі саем и пофалните зборови упатени на адреса на изданијата на Д.М.Р ни даваат за право да кажеме дека македонската култура, со своите корени изгубени низ историјата, е многугодишна, отпорна, зачувувајќи ја прадедовската единственост и претставува интегритетен дел во големиот европски комплекс.

Елена Митран

Docea; „Dumnezeu îşi ia îngerii înapoi” de Delia Mihai; „Primele poezii” de Mihnea Vlădescu; Poezii din suflet” - culegere de versuri scrise de copii de etnie macedoneană din conmuna Urzicuța, cu variante în limba română şi macedoneană;

-„Haiducia în Oltenia” - o monografie istorică scrisă de prof. Constantin Câşlaru;

- colecția „Tezaur Macedonean” : „Tradiții şi obiceiuri macedonene”(vol. I şi II) şi „Rețete inedite macedonene”(vol. III);

- colecția „KUINA” ce cuprinde o colecție de XII

volume de culegeri de rețete culinare tradiționale macedonene, intitulate „Carte de bucate macedonene”;

- numeroase ediții ale revistei Macedoneanul;

- CD-uri cu muzică specific macedoneană, atât în limba română cât şi în limba macedoneană.

Participarea la această ediție a Salonului de carte şi presă şi aprecierile la adresa ofertelor A.M.R. ne îndreptățesc să afirmăm că într-adevăr cultura macedoneană, cu rădăcinile sale care se pierd în trecutul istoriei, este perenă, este viguroasă, păstrează originalitatea străbună şi este parte integrantă în marele complex cultural european.

Elena Mitran

ЦВЕТ ЗА СЕКОЈА ЖЕНА

Светлина. Многу цветови. Многу насмевки на лицата на етничките македонки дојдени да учествуваат на манифестацијата „Цвет за секоја жена“ која се одржа од 6-8 март во седиштата на Друштвото на Македонците од Романија во Букурешт, Крајова, Урзикуца и Баилешти.

Акцијата како и секогаш од кога почна да се организира беше успешна и би требало да напоменам дека оваа година седма последователна им донесе насмевка на лицата на сите мајки, баби, девојки, деца и помлади и на

FIECARE FEMEIE O FLOARE

Lumină. Multe flori. Multe zâmbete înflorite pe tot atâtea fețe de etnice macedonenence venite ca să participe la acțiunea “Fiecare femeie o floare” desfăşurată în perioada 6-8 martie la sediile din Bucureşti, Craiova, Urzicuța şi Băileşti ale Asociației Macedonenilor din România.

Acțiunea a reuşit ca de fiecare dată de când se desfăşoară, şi ar trebui să spun că anul acesta este pentru cea de a şaptea oară, să aducă un zâmbet pe fețele mamelor, bunicilor, prietenelor, întrun cuvânt femeilor de etnie macedoneană care şi-au

сите кои се дел од македонската заедница од Романија.

Манифестацијата така како што и се очекуваше ја

прослави жената и нејзиниот празник 8-ми март, 8 година по ред жените од македонската заедница одлучија да ја продолжат традицијата на оваа манифестација во кадарот на Друштвото на Македонците од Романија и Организацијата на Жените која од 2001 година се повеќе се развива и е се по присутна во секојдневниeто на заедницата.

Како што и претходно говорев најубавите моменти на оваа манифестација беа радоста и насмевката на сите учеснички кога ги примаа буќетите кои со голема љубов ги подготви раководството на Друштвото на Македонците од Романија, Организацијата на жените —претседателката Константина Думитреску и пратеник Лиана Думитреску.

Започнувајќи од 6 март во Букурешт, манифестацијата беше навистина напорна за организаторите кои одминаа стотици километри за да стигнат до сите седишта каде што се оргазнизираше оваа манифестација.

За многу од жените учеснички на овој настан беа тоа моменти полни со задоволство поради повторната средба и момент да се потсетат на спомените од претходните годни на овој настан кој со сигурноста станува традиција.

Така како што кажува и името на манифестацијата жените од македонската заедница добија цветови и истовремено се потсетивме дека самите жени се вистински цветови кои треба да бидат заштитени и почитувани за да можат да се развијат во сета своја убавина и да можат да ни ја дадат нам потребната подршка, љубов и енергија секој ден,

dedicat dragostea şi afecțiunea lor familiei, copiilor şi a tot ceea ce înseamnă comunitatea macedoneană din România.

Acțiunea aşa cum era de aşteptat a celebrat eternul feminin dar şi sărbătorirea a 8 ani de când femeile de etnie macedoneană au luat decizia de a se organiza dând naştere astfel în cadrul Asociației Macedonenilor din România, Organizației de Femei care începând cu anul 2001, a început să se dezvolte şi să-şi facă din ce în ce mai mullt făcută prezența în activitățile de zi cu zi ale comunității.

După cum am mai spus cele mai frumoase momente ale acestei manifestații au fost momentele când fețele tuturor femeilor prezente acolo s-au luminat la primirea buchetelor de flori şi a darurilor pe care conducerea Asociației Macedonenilor din România - preşedinte Constantina Dumitrescu şi a Organizației de Femei - preşedinte deputat Liana Dumitrescu, le-au

pregătit cu multă dragoste şi atenție.

Începută pe data de 6 martie la sediul din Bucureşti, manifestarea a fost un adevărat tur de forță pentru organizatori ei parcurgând sute de kilometri pentru a fi prezenți de fiecare dată la fiecare dintre sediile unde ea s-a desfăşurat.

Pentru multe dintre femeile prezente la eveniment au fost momente pline de plăcerea revederii, momente când au fost depănate amintirile legate de celelalte ediți ale acestui eveniment devenit peren în sânul Asociației Macedonenilor din România.

Aşa cum o spune şi numele acțiunii femeile din cadrul etniei macedonene au primit multe flori, dar cu aceiaşi ocazie s-a adus aminte comunității că femeile ele însele sunt nişte flori care trebuiesc a fi ocrotite şi tratate cu atenția cuvenită pentru ca ele să poată să se dezvolte în toată frumusețea lor şi pentru a putea să ne ofere cu tot altruismul de care sunt capabile suportul, dragostea şi energia lor în fiecare zi,

секоја одина од нашиот живот.

Празничниот момент за сите госпоѓи и госпоѓици присутни во седиштата на Друштвото на Македонците од Романија беше и момент за анализа на активноста на Организацијата на Жените во последната година и истовремено се дадоа предлози за подобрување и зголемување на активноста во кадарот на организацијата и во кадарот на заедницата. Во оваа прилика се разговараше за планот на активности на Организацијата на Жените во периодот кој следува.

Среќен празник на сите македонки од Романија ! Среќен Празник на сите жени и секогаш да ги имаме покрај нас овие прекрасни цветови и да ни го збогатат нашиот живот !

Марјан Михајлов

în fiecare an, de-a lungul întregii lor vieţi.

A fost un moment de sărbătoare pentru doamnele şi domnişoarele prezente la sediile Asociației Macedonenilor din România şi a fost un moment al analizei. Activitatea Organizației de Femei din ultimul an a fost analizată cu această ocazie şi tot acum au fost făcute propuneri pentru îmbunătățirea activității în carul organizației şi măririi vizibilității în cadrul comunității. De asemenea cu această ocazie s-a dsiscutat şi planul de acțiuni al Organizației de Femei pentru perioada 2010-2012.

La mulți ani tuturor etnicelor macedonenece din România ! La mulți ani tuturor femeilor şi fie ca ele să fie mereu alături de noi, frumoase flori care să ne înfrumusețeze şi îmbogățească viața noastră a bărbaților !

Marjan Mihajlov

ИСТОРИЈА НА ЕТНИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ ОД РОМАНИЈА

Поглавје 1. Потекло и населување на етничките македонци на територијата на денешна Романија

Во 969 година се раѓа првата македонска средовековна држава по востанието на браќата: Давид, Мојсеј, Арон и Самуил против бугарите. Во 976 истите креваат востание против византијците а Македонија станува независна држава. По смртта на браќата Самуил станува крал на македонската држава во 987 година. Додека тој владеел Македонија ги проширува границите до

ISTORIA ETNICILOR MACEDONENI DIN ROMÂNIA

Capitolul 1 Originea şi aşezarea pe teritoriul actual al României al etniei macedonene

În anul 969 ia naştere primul stat macedonean medieval în urma răscoalei a patru frați: David, Moise, Aron şi Samuil împotriva autorității bulgare. În anul 976, aceşti tineri se răscoală şi împotriva autorității bizantine făcând astfel din Macedonia un stat independent din nou. După moartea celorlalți frați Samuil devine în 987 unicul monarh al statului macedonean. Pe perioada domniei

Дунав и Сава, Планината Олимп, Црно Море и Јадранско Море. Македонското кралство било централизирано на чело со Цар кој имал неограничена власт. Административниот центар најпрвин бил во Преспа а подоцна во Охрид, сите записи биле на словенски јазик со кирилични букви.

На почетокот на 11 век византискиот цар Василиј 2, повеќепати го напаѓа македонското кралство, кон крајот на 1018 година потпаѓа под византиска власт. Македонците се понезадоволни од туѓата власт организираат востание на чело со Петар Делјан (1040-1041). Следното востание против византијците се крева во 1072 кога еден македонски благородник Георги Војтех ги ослободува градовите Охрид, Преспа и Скопје. По задушувањето на востанието Македонија повторно потпаѓа под византиска власт. Во 1185 година локалниот феудалец Добромир Хрс се осамостојува со сопствена војска од 500 војници. Кнежеството на Хрс паѓа повторно под византиска власт на почетокот на 8 век.

Следниот македонски кнез кој крева буна против византијците бил Стрез, еден од урмашите на Хрс. Во своите моменти на слава, државата на Стрез се протегала до Скопје, до Верија и од Охрид до реката Струма и имала доста значајни борби против србите. На почетокот на 8 век, во источна Македонија се појавува ново кнежество предводено од Алексеј Слав, со престолнина во Мелник, овој војувал против бугарите.

Сите ови востанија и буни придонеле за придвижување на невоинственото население кон помирните предели на Романија. На тој начин од 845-907 во романски Банат се формира селото Макадонија, прв пат атестирано во папските записи од периодот 1332-1337, село кое до ден денес постои, во 21 век под името Мачедониа и се наоѓа во општина Тимиш.

Во втората половина на 8 век во Македонија се создале три независни држави, Серската склавина, Прилепското царство и Кнежеството на Јован и Константин Драгаш. Околу 1365 година деспотот Јован Углеша формирал нова независна македонска склавина со административен центар во Сер, а други градови кои припагале биле Струмица, Драма, Кавала и Полуостровот Халкидики со Планината Атос. По него следува на власт Крали Мако кој за време на владеењето се обидел да ги обедини сите христијански царства од околината вклучувајќи ги и романските владетелства против турците. 1385 година Крал Марко е принуден да стане турски вазал и да плаќа данок. Умира во 1395 година во битката кај Ровине помеѓу романскиот владетел Мирчеа и турците. Неговиот гроб и денес наогајќи се во Романија. По неговата смрт Македонија целосно потпаѓа под Отоманската Империја. Македонските војници кои се спасиле живи не можеле да се

lui statul macedonean îşi extinde graniţele ajungând să fie localizat între râurile Dunărea şi Sava, Muntele Olimp, Marea Neagră şi Marea Adriatică. Statul macedonean era un stat de tip centralizat în a cărui frunte era ţarul care avea puteri nelimitate. Centrul administrativ a fost prima dată la Prespa după care s-a mutat la Ohrid, documentele sale se realizau în limba slavă cu caractere chirilice.

La începutul secolului XI, ţarul Bizanţului Vasilii al II-lea, a atacat ţaratul macedonean de mai multe ori, la sfîrşitul anului 1018 acesta căzând sub autoritatea bizantină. Macedonenii au început să fie din ce în ce mai nemulţumiţi de stăpânirea străină şi au organizat o răscoală condusă de Petar Delian (1040-1041). Următoarea răscoală împotriva Imperiului Bizantin se va desfăşura în anul 1072 când un nobil macedonean, Ghiorghi Voiteh, din Skopje eliberează oraşele Ohrid, Prespa şi Skopje. După înăbuşirea răscoalei Macedonia ajunge din nou sub autoritate bizantină. În anul 1185 conducătorul de sorginte feudală Dobromir Hîrs neagă autoritatea bizantină bazându-se pe propria sa armată care număra 500 de ostaşi. Cnezatul macedonean a lui Hîrs cade din nou sub autoritate bizantină la începutul secolului al XIII-lea.

Următorul cneaz macedonean care se ridică împotriva Bizanţului s-a numit Strez, unul dintre urmaşii lui Hîrs. În perioada sa de glorie, cnezatul macedonean al lui Stez se întindea de la Skopje până la Veria şi de la Ohrid până la râul Struma şi a dus importante bătălii împotriva sârbilor. La începutul secolului al XIII-lea, în Macedonia de Est mai apare un cnezat macedonean independent, cel al lui Alexii Slav, cu capitala la Melnik şi care a luptat împotriva bulgarilor.

Toate aceste răscoale şi bătălii au condus la mişcarea populaţiei necombatante către zone mai sigure din România. Astfel se întemeiază de către macedoneni în anul 845-907, în Banatul românesc satul Machadonia, atestat documentar prima data de către evidenţa papală a dijmelor din perioada 1332-1337, sat care există şi astăzi , în secolul XXI, sub denumirea de Macedonia şi se găseşte la în judeţul Timiş.

În Macedonia în a doua jumătate a secolului al XIII-lea s-au înfiinţat trei state independente : Statul de la Ser, Regatul de la Prilep şi statul lui Iovan şi Konstantin Dragaş. În jurul anului 1365 despotul Iovan Ugleşa a format un stat independent cu centrul administrativ la Ser, care conţinea oraşele Ser, Strumiţa, Drama, Kavala şi Peninsula Halkidiki cu Muntele Atos.

Lui îi urmează la conducere regele Marcu (Krali Marko), care a încercat să realizeze o alianţă a statelor creştine din regiune împotriva turcilor, inclusiv cu statele române. În anul 1385 regele Marcu a fost obligat să devină vasalul Imperiului Otoman şi să plătească tribut. Moare în 1395 în bătălia de la Rovine dusă între Mircea cel Bătrân şi turci, mormântul său fiind şi astăzi în România. Moartea lui Krali Marko a însemnat pentru Macedonia căderea

вратат во Македонија и останале на територијата на Романските царства а подоцна дошле и нивните семејства од Македонија.

Во периодот кој следува положбата на христијанското населени станува се потешка. Отпорот против османлиите воглавно бил во форма на ајдуштво и буни. Нов бран на македонци кој се упатува кон денешната романска територија се случува во 1564-1565 кога во Македонија се случуваат нови селски буни во Мариово—Прилеп против турците. Лугето бегале кон романските пространства од едноставна причина тоа била најблиска територија каде што мнозинство од населението било христијанско а исто така не биле под турско ропство .

Следниот бран на миграција е во времето на владетелот Михаи Витеазу околу 1595 кога овој собрал голема војска да им се спротистави на османлиите и да ги обедини ромаските царства. Како што е познато заедно со него војувал Баба Новак македонски ајдук кој ја предводел македонската чета која учествувала во битките на Михаи Витеазу, кој претставувал симбол на борба против турците и заштитник на религијата. Македонците кои војувале во неговата армија водени од Баба Новак кој бил роден во Скопје (главен град на Република Македонија, и каде бил свештеник). И денес квартови од Крајова, Клуж и Букурешт гоносат неговото име. По смртта на Михаи Витеазу неговата војска се расформирала а војниците мегу кои и македонците се разбегале низ цела романска територија подоцна формирајќи свои заедници особено во регионот на Олтенија.

Помегу најзначајните ајдути кои дејствувале на територијата на романија во средниот век се вбројува и Петре Карпош кој се враќа во Македонија, неговата родна земја и го предводи Карпошовото Востание против османлиите во 1689, како резултат на ова востание се формира слободна територија помеѓу Куманово и Крива Паланка. По угушувањето на востанието и убивањето на Карпош голем број од неговите борци се упатуваат во нов бран кон романска територија.

Од 1728-1739 и 1762-1763 романските владетелства биле погодени од две епидемии на чума која го десеткувала локалното население. Како последица на ова земјопоседниците донеле работна сила која доагала од југ на Дунав помеѓу кои се вбројуваат и многу македонци.

Друг бран на македонска емиграција во Романија се случува во првата половина на 19 век во општествената буна на Тудор Владимиреску од 1821 која привлече голем број на македонци, најпознати биле фамилијата Македонски од која потекнува и поетот Александру Македонски (роден 1854 година).

sub vasalitate totală faţă de Imperiul Otoman. Oştenii macedoneni scăpaţi cu viaţă nu s-au mai putut întoarce în Macedonia condusă de turci şi s-au aşezat în special în Ţara Românească unde au fost urmaţi şi de familiile lor din Macedonia.

În perioada care urmează situaţia populaţiei creştine macedonene sub stăpânire otomană devine din ce în ce mai grea. Împotriva otomanilor populaţia macedoneană a luptat opunând rezistenţă, inclusiv sub formă de haiducie şi răscoale. Astfel un al doilea mare val de migraţie al macedonenilor către teritoriul de astăzi al României are loc între anii 1564-1565 când în Macedonia au loc primele răcoale ţărăneşti din regiunea Mariovo – Prilep împotriva asupririi turce. Migraţia s-a desfăşurat în direcţia ţărilor române din simplul motiv că la aceea dată era cel mai apropiat teritoriu unde majoritatea populaţiei era de credinţă ortodoxă şi care nu căzuse sub cotropirea otomană.

Următorul moment de migrare a fost în timpul domniei lui Mihai Viteazul în jurul anului 1595 când acesta a strâns o armată pentru a înfrunta pe otomani şi a unifica ţările române. După cum se ştie alături de acesta s-a aflat tot timpul Baba Novac, haiduc macedonean, care a avut sub comanda sa pe macedoneni participanţi la războaiele lui Mihai Viteazul, care reprezenta simbolul luptrei împotriva turcilor şi păstrării propriei religii şi identităţi. Macedonenii s-au înrolat în număr mare în armata sa fiind conduşi de celebrul general Baba Novac, macedonean născut la Skopje (capitata Republicii Macedonia de astăzi, unde a fost preot). Şi astăzi cartiere din Craiova, Cluj, Bucureşti şi din alte localităţi îi poartă numele. La moartea lui Mihai Viteazul, armata sa, inclusiv partea macedoneană, „s-a spart" oştenii devenind fugari în toate ţările române, formând apoi comunităţi, în special în Oltenia.

Printre haiducii de vază ai evului mediu românesc, cunoscut fiind în special în zonele româneşti s-a numărat Petre Karpoş care s-a întors în Macedonia, ţara de origine pentru a conduce în 1689 o răscoală populară antiotomană în urma căreia ia naştere un stat independent în zona Kumanovo – Kriva Palanka. După înăbuşirea în sânge a răscoalei de către otomani şi uciderea lui Petre Karpoş mulţi dintre camarazii săi se refugiază în ţările române, creând astfel un nou val de emigraţie.

În perioada 1738 – 1739 şi respectiv 1762 – 1763 ţările române au fost străbătute de două molime de ciumă care au decimat populaţia locală. Drept urmare, boierii vremii au adus pe pământurile lor mână de lucru provenind de la sud de Dunăre printre care s-au numărat şi foarte mulţi macedoneni.

O altă etapă a emigraţiei macedoneane în România a fost prima jumătate a secolului XIX – mişcarea socială a lui Tudor Vladimirescu din 1821, atrăgând numeroşi macedoneni, cei mai cunoscuţi fiind cei din familia Macedonski, din care provine şi

Селските буни во Македонија, 1822—Негушко Востание , 1876—Разловачко Востание и 1878—Кресненското Востание принуди многу македонски семејства да заминат кон Романија некои од нив формирајки цели заедници како Баилешти, Урзикуца итн, или чети како Ајдутскиот јатак Велку .

(продолжува следниот број)

Лиана Думитреску
Марјан Михајлов и
Лаура Рогобете

poetul Alexandru Macedonski (născut în anul 1854).

Răcoalele ţărăneşti din Macedonia din anii 1822 – Răscoala de la Neguş, 1876 – răscoala de la Razlovţi şi 1878 – răscoala de la Kresna, determină multe familii de macedoneni să ia calea pribegiei în România unii formând cete de haiduci precum Haiduc Velcu sau simple comunităţi de macedoneni precum cele din Băileşti, Urzicuţa, etc.

(se va continua în numărul viitor)

Liana Dumitrescu,
Marjan Mihajlov şi
Laura Rogobete

МАКЕДОНИЈА СЕ ПОДГОТУВА ЗА ПРЕТСЕДАТЕЛСКИТЕ И ЛОКАЛНИТЕ ИЗБОРИ

Амбициите на Македонија за оваа година се отворање на преговорите за членство со ЕУ и НАТО, цели кои зависат од два главни критериуми. Едниот од нив се локалните и претседателските избори закажани за 22-ти март.

ЕУ соопшти дека шансата на Македонија за започнување на преговори за пристапување во голем дел зависи од мартовските избори. Претходните парламентарни избори, одржани во јули 2008-та година, беа проследени со насилство и измами.

„Ќе дадеме се од себе и се надеваме на фер и демократски избори“, рече премиерот Никола Груевски минатиот месец. „Направивме се што е во наша надлежност за да создадеме подобри услови со цел да организираме фер и демократски избори“.

Што се однесува до претседателските избори, сите поголеми партии во Македонија ги објавија своите кандидати.

Ѓорѓи Иванов, професор на Универзитетот во Скопје, ја обезбеди својата кандидатура од владејачката партија ВМРО-ДПМНЕ со огромно мнозинство на партиската конвенција. Главната опозициона партија, СДСМ, за свој кандидат го избра Љубомир Фрчковски, кој исто така ја има поддршката од помалата Нова социјална демократска партија.

Владејачката партија на етничките Албанци, ДУИ, за свој кандидат го избра Агрон Буџаку, поранешен министер за транспорт и врски. Кандидат за претседател на опозиционата албанска партија, ДПА, е Мируше Хоџа, професорка. Таа и независниот кандидат Слаѓана Тасева се двата женски кандидати оваа година. Третата албанска партија, ПДП, за свој кандидат го избра Невзат Халили, поранешен претседател на оваа партија.

Нова Демократија го кандидираше својот

MACEDONIA SE PREGĂTEŞTE PENTRU ALEGERILE LOCALE ŞI PREZIDENŢIALE

Macedonia şi-a propus să înceapă negocierile de aderare la UE şi NATO anul acesta, obiective ce depind de două mari criterii. Unul dintre acestea este votul local şi prezidenţial, programat pentru 22 martie.

UE a declarat că şansa Macedoniei de a demara tratativele de aderare depind foarte mult de rezultatele votului din martie. Alegerile parlamentare din iulie 2008 au fost însoţite de violenţe şi de fraudarea voturilor.

„Vom face tot ce este cu putinţă, şi sperăm că vom avea alegeri libere şi democratice”, a declarat luna trecută premierul Nikola Gruevski. „Am făcut tot ce ne-a stat în putere pentru a crea cele mai bune condiţii de organizare a unor alegeri libere şi democratice, de la ultima votare şi până acum”.

În ceea ce priveşte alegerile prezidenţiale, toate marile partide ale Macedoniei şi-au anunţat nominalizaţii.

George Ivanov, profesor la Universitatea din Skopje, a fost desemnat de VMRO-DPMNE, la ultimul congres al partidului. Principalul partid de opoziţie, SDSM, l-a ales pe Ljubomir Fîrcikovski, ce se bucură, de asemenea, de sprijinul partidului mai mic al Noilor Sociali Democraţi.

Partidul de guvernământ etnic albanez, DUI, l-a nominalizat pe Agron Budjaku, fost ministrul al Transporturilor şi Comunicaţiilor. Partidul albanez de opoziţie, DPA, au numit-o pe profesoara Mirushe Hodza. Dumneaei şi independenta Slagjana Taseva sunt cele două femei aflate în cursa pentru prezidenţiale de anul acesta. Un al treilea partid albanez, PDP, l-a nominalizat pe Nevzat Halili, fostul său preşedinte.

Noua Democraţie şi-a nominalizat propriul lider, pe Imer Selmani. Acesta a fost ministru al Sănătăţii în timpul coaliţiei de guvernare VMRO-DPMNE-DPA, din 2006 până în 2008. Liberalii Democraţi l-au numit pe Nano Ruzin, fost ambasador

претседател, Имер Селмани. Тој беше на функцијата министер за здравство во коалиционата влада ВМРО-ДПМНЕ-ДПА од 2006-та до 2008-та година. Либерал демократите за свој кандидат го избраа Нано Ружин, поранешен амбасадор во НАТО.

Без оглед на исходот од изборите, гласањето ќе биде во центарот на меѓународното внимание. Минатата есен, еврокомесарот за проширување Оли Рен истакна дека Македонија има постигнато напредок во исполнувањето на осумте критериуми од Копенхаген, кои мора да бидат исполнети пред започнувањето на преговорите, но истакна дека треба да биде исполнет и „деветтиот критериум“ -- фер и демократски избори.

„Ако овие избори не ги задоволат во целина меѓународните стандарди, се плашам дека тоа ќе биде голем неуспех за земјата, а со тоа ќе ја одложи и својата евроинтеграција“, рече европратеникот во Македонија Ерван Фуере минатата недела.

Земјата, исто така, има цели во новата година и на полето на економијата. Владата презема мерки за намалување на влијанието на глобалната економска криза. Исто така, се преземаат мерки за намалување на високата стапка на невработеност, привлекување на директни странски инвестиции (ДСИ) и зголемување на животниот стандард.

Пред падот на глобалниот финансиски систем, Македонија се привикнуваше на добри економски вести. Во 2007-та година, земјата забележа економски раст од 5,9 отсто, инфлацијата беше ниска, невработеноста се намалуваше, ДСИ достигнаа рекордно ниво од 506 милиони евра -- годишен пораст од 47 отсто.

Во првата половина од 2008-та година, економскиот раст беше 6 отсто, а инфлацијата падна на 5,1 отсто во ноември.

Кон крајот на минатата година, владата прифати десет мерки за да ја заштити економијата од светското финансиско безредие. За 2009-та година, владата планира инвестиции од приближно 500 милиони евра или 7 отсто од БДП. Исто така, се планира подобрување на патната и железничката инфраструктура, како и инвестиции во енергетскиот сектор.

Сепак, претседателот Црвенковски не е импресиониран. Во неговото годишно обраќање до парламентот, тој упати остри критики до она што тој го опиша како „претерано розево иднина“ на владата. „Грешка која не можеме да си ја дозволиме и може да не чини многу е да изведуваме погрешни заклучоци и врз основа на тоа да дефинираме погрешни политички проритети и коцепти. Глобалната криза не е шанса туку закана за нашата економија“, рече

la NATO.

Indiferent de rezultatele alegerilor, votarea în sine se va afla în vizorul atenţiei internaţionale. Toamna trecută, Comisarul pentru Extindere al UE, a remarcat că Macedonia face progrese pe calea îndeplinirii celor opt criterii de la Copenhaga, criterii ce trebuie întrunite înaintea demarării tratativelor de aderare, dar a declarat, de asemenea, că cel de-al „nouălea criteriu” – alegeri libere şi corecte – încă nu a fost îndeplinit.

„Dacă aceste alegeri nu respectă în totalitate standardele internaţionale, îmi este teamă că ar fi un mare eşec pentru această ţară şi nu va duce decât la amânarea integrării în UE”, a declarat săptămâna trecută trimisul UE în Macedonia, Ervan Fouere.

Pe frontul economic, ţara are, de asemenea, obiective mari pentru anul acesta. Guvernul ia măsurile necesare de minimizare a impactului crizei economice globale. De asemenea, o mare importanţă s-a acordat scăderii ratei şomajului, atrăgând Investiţii Directe Străine (FDI) şi crescând standardele de viaţă.

Înainte de prăbuşirea sistemului financiar global, macedonenii se obişnuiseră cu veştile economice favorabile. În 2007, ţara a obţinut o creştere economică cu 5,9%, inflaţia a rămas scăzută, şomajul s-a diminuat şi investiţiile străine au atins un nivel record de 506 milioane euro – o creştere cu 47%, de la an la an. În prima jumătate a anului 2008, creşterea economică a fost de 6%, iar inflaţia a scăzut până la 5,1% în noiembrie.

La finele anului trecut, guvernul a adoptat zece măsuri de protejare a economiei faţă de criza financiară mondială. Pentru anul 2009, guvernul planifică investiţii de capital de aproximativ 500 de milioane de euro sau 7% din PIB – cu peste 14% mai mult decât în 2008. De asemenea, sunt planificate investiţii în infrastructurile rutiere şi feroviare, cât şi în sectorul energetic.

Preşedintele Ţîrvenkovski, cu toate acestea, nu este impresionat. În adresa sa anuală către parlament, el a demontat toate acestea, catalogându-le drept o perspectivă mult prea roz a administraţiei. „Ar fi o greşeală pe care nu ne permitem să o facem, greşeală ce ne-ar putea costa foarte mult, aceea de a trage concluziile greşite şi de a defini priorităţi şi concepte politice greşite. Criza globală nu este o şansă, ci o ameninţare pentru

претседателот.

Опозицијата и некои независни експерти ја критикуваат владата на Груевски за големиот степен на јавна потрошувачка. Македонија се соочува со рекорден буџет од 2,7 милијарди евра оваа година -- четири пати поголем од пред десет години и 50 отсто повеќе во споредба со минатогодишниот буџет.

Црвенковски предупредува на намалување на производството во клучните сектори како што е металуршкиот сектор, намалување на извозот и рекорден трговски дефицит. Според експертите, металуршкиот сектор во Македонија ќе забележи надолен тренд во 2009-та година, како и извозот. Покрај тоа, не се очекува зголемување на индексите на берзата и постојат стравови дека ќе дојде до отпуштања на работниците.

Сепак, Груевски и неговиот кабинет и понатаму се бестрашни. Кога моралот би можел сам да ја одреди иднината, земјата би била во цврста позиција бидејќи владата поседува енергија и оптимизам. Но, дали големиот елан ќе биде доволен за да ја води Македонија низ тешките времиња?

Им посакуваме многу успех на кандидатите на овие избори, избори кои треба да го поведат напред македонскиот народ.

Редакција

economia noastră”, a spus preşedintele.

Opoziţia şi câţiva experţi independenţi au criticat administraţia Gruevski pentru nivelele sale mari de consum public. Macedonia a primit anul acesta un buget record de 2,7 – de patru ori mai mare decât în anii trecuţi şi cu peste 50% faţă de bugetul de anul trecut.

Ţîrvenkovski avertizează faţă de declinul producţiei în anumite sectoare cheie, precum cel metalurgic, scăderea exporturilor şi deficiturile comerciale.

După spusele experţilor, sectorul metalurgic din Macedonia va prezenta o tendinţă de diminuare pentru anul 2009, ca şi exporturile de altfel. Mai mult decât atât, nu se aşteaptă ca indicii bursieri să crească, şi există temeri legate de concedierea de muncitori.

Cu toate acestea, Gruevski şi cabinetul său rămân neclintiţi. Dacă doar moralul ar putea determina viitorul, ţara s-ar afla pe o poziţie puternică, pentru că administraţia are şi energia şi optimismul necesare. Dar oare aceastea vor fi suficiente pentru a ajuta Macedonia să depăşească aceste vremuri dificile?

Urăm mult succes candidaţilor în aceste alegeri, alegeri care trebuiesc să ducă poporul macedonean mai departe !

Redacţia

2009 АПРИЛ 30 дена

д	н	с	Тревен
с	1	19	Св. мч-ци Хрисант и Дарија *(1 Бдение)*
ч	2	20	Преп. мч-ци Јован, Сергиј и др.; св. мч-чка Фотина
п	3	21	Преп. Јаков Исповед.; св. Кирил еп. Катански *(2 Бдение) (Акатист)*
с	4	22	Св. свешт-мч. Василиј Анкирски
Н. 5 на В. П. Мар Егип.; Гл. 1; В Ев. 9; Лит. Ап. Евр 321 и Гал. 208; Ев. Мк. 47 и Лк. 33			
н	5	23	Преп. свешт-мч. Никон; св. мч-ци Лидија, Филита, Македон и др.
п	6	24	*Претпразненство на Благовештение;* преп. Захариј
в	7	25	Благовештение
с	8	26	*Оддание на Благовештение;* **† Собор на св. арх. Гаврил**
ч	9	27	Св. мч-чка Матрона Солунска; св. Лидија Македонска
п	10	28	Преп. Петар Мегленски; св. Иларион Исповедник
с	11	29	Преп. Марко и Кирил; преп. Јован Пустиник *(Лазарева сабота)*
Н. 6 на В. П. Цветна; Гл. 2; Утр Ев. Мт. 83; Лит. Ап. Фил. 247; Ев. Јн. 41			
н	12	30	Влегување на Господ Исус Христос во Ерусалим – Цветници
п	13	31	Св. свешт-мч. Ипатиј Гангрски
в	14	1	Преп. Марија Египетска; св. Мелитон Сардиски
с	15	2	Преп. Тит Чудотворец
ч	16	3	Велики Четврток
п	17	4	Велики Петок
с	18	5	Велика Сабота
Недела Светла; Литургија Ап. Д. А. 1; Ев. Јн. 1; Вечерна Јн. 65			
н	19	6	Воскресение Христово – Велигден
п	20	7	Воскресение Христово – 2 ден
в	21	8	Воскресение Христово – 3 ден
с	22	9	Св. мч. Евпсихиј; преп. мч. Вадим
ч	23	10	Св. мч-ци Терентиј, Африкан, Максим, Зинон и др.
п	24	11	Св. мч. Антипа епископ Пергамски; Источен Петок – Балаклија
с	25	12	Св. Василиј Испов. еп. Парииски; св. Герман патр. Цариградски
Н. 2 Томина; Гл. 1; Утр. Ев. Мат. 116; Лит. Ап. Д. А. 14; Ев. Јн. 65			
н	26	13	Св. свешт-мч. Артемон Лаодикиски; св. мч-чка Томаида
п	27	14	Св. Мартин епископ Римски *(Велигденска задушница)*
в	28	15	Св. ап. Аристарх, Пуд и Трофим; св. Сава Готски
с	29	16	Св. мч-чки Агапија, Ирина и Хионија; св. Тамара Грузиска
ч	30	17	Св. свешт-мч. Симеон епископ Персиски

APRILIE - PRIER

(30 de zile ziua are 13 ore, noaptea 11 ore)

1	M	Cuvioasa Maria Egipteanca; Cuv. Macarie Mărturisitorul *(Denie - Canonul cel Mare)*
2	J	Cuv. Tit, făcătorul de minuni; Sf. Mucenici Amfian şi Edesie
3	V	Cuv. Nichita Mărturisitorul; Sf. Mucenic Elpidifor *(Denie - Acatistul Născătoarei de Dumnezeu)*
4	S	Cuvioşii: Iosif, scriitorul de cântări; Gheorghe de la Maleon, Zosima şi Platon *(Pomenirea morţilor)*
5	D	Sf. Mc.: Teodul, Agatopod, Serapion, Claudie, Diodor şi Nichifor
Duminica a 5-a din Post (a Cuvioasei Maria Egipteanca): Ap. Evrei 9, 11-14; al Cuvioasei: Galateni 3, 23-29; Ev. Marcu 10, 32-45; a Cuvioasei: Luca 7, 36-50; glas 1, voscr. 9		
6	L	**Sf. Mucenic Irineu, Episcop de Sirmium;** Sf. Eutihie, Patriarhul Constantinopolului; Cuv. Platonida
7	M	Cuv. Gheorghe Mărturisitorul, Episcopul Mitilenei, Sf. Mucenic Caliopie; Sf. Muceniţă Achilina
8	M	Sf. Apostoli: Irodion, Agav şi Ruf
9	J	Sf. Mc. Eupsihie din Cezareea; Cuv. Vadim, Arhimandritul
10	V	Sf. Mc.: Terentie, Pompie, African, Maxim şi Macarie; Sf. Dima
11	S	†) **Sf. Ierarh Calinic de la Cernica;** Sf. Sfinţit Mc. Antipa *(Pomenirea morţilor - Sâmbăta lui Lazăr)*
12	D	(†) Intrarea Domnului în Ierusalim *(Floriile)*; †) **Sf. Mucenic Sava de la Buzău** *(Dezlegare la peşte - Denie)*
Duminica a 6-a din Post (a Floriilor); Toate ale Praznicului: Ap. Filipeni 4, 4-9; Ev. Ioan 12, 1-18		
13	L	Sfântul Sfinţit Mc. Artemon; Sf. Mc. Elefterie Persul *(Denie)*
14	M	Sf. Martin Mărt., Ep. Romei; † **Sf. Cuv. Ierarh Pahomie de la Gledin;** Sfânta Mc. Tomaida *(Denie)*
15	M	Sfinţii Apostoli: Arhistarh, Pud şi Trofim *(Denie)*
16	J	Sfintele Muceniţe Fecioare: Agapia, Irina şi Hionia *(Denia celor 12 Evanghelii)*
17	V	Sf.Sf.Mc. Simeon Ep. Persidei;Cuv.Acachie, Ep.Melitinei Armeniei; Sf.Mc. Adrian *(Zi aliturgică - Denia Prohodului Domnului)*
18	S	Cuv. Ioan, ucenicul Sf. Grigorie Decapolitul; Sf. Cosma, Ep.
19	D	(†) Învierea Domnului *(Sfintele Paşti)*
Duminica Sfintei Învieri. Toate ale Praznicului: Apostol Fapte 1,1-8, Ev. Ioan 1,1-17		
20	L	(†) Sfintele Paşti; **Sf. Teotim, Episcopul Tomisului;** Cuv. Teodor Trihina; Sf. Ap. Zaheu
21	M	(†) Sfintele Paşti; Sf. Sfinţiţi Mucenici Ianuarie şi cei împreună cu dânsul; Sf. Muceniţă Alexandra, Împărăteasa
22	M	Cuv. Teodor Sicheotul; Sf. Apostol Natanail *(Harţi)*
23	J	†) Sf. Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă
24	V	†) Izvorul Tămăduirii; **Sf. Ier. Mărt. Ilie Iorest şi Sava, Mitr. Transilvaniei; Sf.Ier. Iosif Mărturisitorul din Maramureş; Sf. Pasicrat şi Valentin;** Cuv. Elisabeta *(Harţi)*
25	S	Sf. Ap. şi Ev. Marcu; †) **Sf. Cuv. Vasile de la Poiana Mărului**
26	D	Sf. Sfinţit Mucenic Vasile Episcopul Amasiei; Sf. Glafira; **Sf. Mucenici din Dobrogea: Chiril, Chindeu şi Tasie**
Duminica a 2-a după Paşti (a Sfântului Apostol Toma): Ap. Fapte 5, 12-20; Ev. Ioan 20, 19-31; glas 1, voscr. 1		
27	L	Sf. Sfinţit Simeon, ruda Domnului; Sf. Apostoli: Aristarh, Marcu şi Zinon
28	M	Sf. Apostoli Iason şi Sosipatru; **Sfinţii Mc.: Maxim, Dada şi Cvintilian din Ozovia**
29	M	Sf. 9 Mc. din Cizic; Cuv. Memnon, făcătorul de minuni *(Dezl. la peşte)*
30	J	Sf. Ap. Iacob, fratele Sf. Ap. Ioan Evanghelistul, fiii lui Zevedeu; Sf. Donat

Избори во Македонија ; Православен календар - Macedonia şi alegeirle ; Calendar ortodox

SĂ ÎNVĂȚĂM ÎMPREUNĂ LIMBA MACEDONEANĂ

LECȚIA 18

ДРУГИ КОРИСНИ ИЗРАЗИ	DRUGHI CORISNI IZRAZI	ALTE EXPRESII UTILE
Напред !	Napred !	Înainte !
Побрзај !	Pobîrzai !	Grăbeşte-te !
Дојдете овде !	Doidete ovde !	Veniți aici !
Поминете !	Pominete !	Treceți !
Кажете !	Cajete !	Spuneți !
Зборувајте погласно !	Zboruvaite poglasno !	Vorbiți mai tare !
тишина !	Tişina !	Tăcere !
Каков срам !	Cacov sram !	Ce ruşine !

СОГЛАСНОСТ	SOGLASNOST	ACORD
Да	Da	Da.
Добро.	Dobro.	Bine
Сигурно.	Sigurno.	Sigur.
Се разбира.	Se razbira.	Desigur.
Се согласувам.	Se soglasuvam.	(Sunt) de acord.
Немам ништо против.	Nemam nişto protiv.	N-am nimic împotrivă.

МОЛБИ, БАРАЊА	MOLBI, BARANIA	RUGĂMINȚI, CERERI.
Ве молам ...	Ve molam ...	Vă rog ...
Бидете љубезен (љубезна) ...	Bidete liubezen (liubezna) ...	Fiți amabil (amabil`) ….
Дозволете ми ...	Dozvolete mi ...	Permiteți-mi ...
Ќе ми дозволите ?	Che mi dozvolite ?	Îmi dați voie ?
Би мојел (а) ?	Bi mojel (a) ?	Aş putea ?
Повели !	Poveli !	Poftim !
Повелете !	Povelete !	Poftiți !
Ве молам ако сакате ...	Ve molam, aco sacate ...	Vă rog, dacă vreți ...
Молам ?	Molam ?	Poftim ?
Ве молам, дозволете да ви запалам цигара.	Ve molam, dozvolete da vi zapalam țigara.	Permiteți-mi vă rog să vă aprind țigara.
Бидете добар (добра), ...	Bidete dobar (dobra), ...	Fiți bun (bună), ...
- однесете ме ...	- odneste me ...	- duceți-mă ...
- запрете овде.	- zaprete ovde.	- opriți aici.
- разбудете ме во ... Часот.	- razbudete me vo … ciasot.	- treziți-mă la ora ...
- почекајте ме.	- pocecaite me	- aşteptați-mă.
Не би можеле ли ...	Ne bi mojele li ...	N-ați putea ...
- да ми помогнете ?	- da mi pomognete ?	- să mă ajutați ?

- да повторите уште еднаш ?	- da povtorite uşte ednaş ?	- să mai repetați odată ?
- да ми го напишете ова ?	- da mi go napişete ova ?	- să-mi scrieți aceasta ?
- да ме испратите ?	- da me ispratite ?	- să mă conduceți ?
Дозволете ми ...	Dozvolete mi ...	Dați-mi voie ...
- да прашам ...	- da praşam ...	- să întreb ...
- да влезам.	- da vlezam.	- să intru.
- да поминам.	- da pominam.	- să trec.
- да запалам цигара.	- da zapalam țigara.	- să aprind țigara.
Покажете ми ...	Pocajete mi ...	Arătați-mi ...
Објаснете ми, ве молам, ...	Obiasnete mi, ve molam, ...	Explicați-mi vă rog, ...
Преведете ми ...	Prevedete mi ...	Traduceți-mi ...
Поздравете ги сите.	Pozdravete ghi site.	Transmiteți tuturor salutări.
Како сте ?	Caco ste ?	Ce mai faceți ?
Како оди работата ?	Caco odi rabotata ?	Cum merge treaba ?
Што правите ?	Şto pravite ?	Ce faceți ?
Како се чувствувате ?	Caco se ciuvstvuvate ?	Cum vă simțiți ?

НАСТАНИ

► Настаните од почетокот на овој месец уште еднаш ни припомнаа за доаѓањето на пролетта а заедно со нејзе и на мартеникот. Вековна традиција пренесувана од колено на колено Мартеникот беше празнуван од страна на членовите на сите филијали на Друштвото на Македонците од Романија. ► Од 6-8 март во седиштата на филијалите на Друштвото на Македонците од Романија во Крајова, Баилешти и Урзикуца се одржа манифестацијата „Цвет за секоја жена македонка“, манифестација посветена на прославата на 8 годишнината од постоењето на организацијата на жените во кадарот на Д.М.Р и секако прославата на сите жени од македонската заедница. ► Во истиот период филијалите од целата земја прославија 8 години постоење на организацијата на жените во склоп на Д.М.Р. ► Во месец март филијалата Крајова на Д.М.Р ги продолжи манифестациите посветени на кревање на совеста и солуционирање на урбаните еколошки проблеми на ниво на локалната популација и во самата заедница . На тој начин во периодот 13-24 март се организира чистење, засадување на зеленило, негово уредување и пуштање во употреба. Манифестацијата се одржа под егидата на манифестацијата „Колку повеќе зеленило“ манифестација која етничките македонци ќе ја продолжат во текот на целата 2009 година. ► Од 17-24 март во Крајова се одржа доброволна акција „Интеретничко единство“ ► Секој викенд со помош на членовите на ансамблот „Сонце“ се изучуваат македонски народни ора во седиштето на Д.М.Р.

EVENIMENTELE LUNII

► Evenimentele de la începutul lunii ne-au adus tuturor dacă mai era nevoie aminte de venirea primăverii şi odată cu ea a mărțişorului. Tradiție milenară comnsemnată din vremuri străvechi Martenicotul - Mărțişorul a fost sărbătorit de către membrii tuturor filialelor Asociației Macedonenilor din România.►În perioada 6-8 martie la sediile filialelor Asociației Macedonenilor din România din Craiova, Băileşti şi Urzicuța s-a desfăşurat acțiunea “Fiecare femeie de etnie macedoneană o floare”, acțiune care a fost dedicată celebrării a 8 ani de la înființarea organizației de femei în cadrul A.M.R. dar şi sărbătoririi aceleia care a sta, stă şi va sta întodeauna la baza comunității macedonene din România, femeia de etnie macedoneană. ►Tot în această perioadă filialele din toată țara ale A.M.R. au sărbătorit 8 ani de la înființarea organizației de femei din cadrul asociației. ►În luna martie filiala din Craiova a A.M.R. a continuat manifestările dedicate ridicării nivelului de conştiientizare şi soluționare a problematicii ecologiste urbane atât în sânul comunității macedonene locale dar şi la nivelul populației întregii localități. Astfel în perioada 13-24 martie au fost curățate, plantate, amenajate şi date în folosință noi suprafețe verzi. Acțiunile s-au desfăşurat sub egida manifestării “Cât mai multe zone verzi” pe care etnicii macedoneni doresc să o desfăşoare pe durata întregului an 2009. ► În perioada 17-24 martie la sediul din Craiova s-a desfăşurat acțiunea “Unitate interetnică - voluntariat”►În fiecare week-end cu ajutorul membrilor ansamblului artistic “Sonțe” la sediile A.M.R. s-au organizat cursuri de dansuri tradiționale macedonene.

МАЧЕНИЦИ

Секоја година на 9 март Православната Црква ѓи празнува Светите Маченици. Светите Маченици живееле во времето на императорот Личиниус (308-324), кој бил голем поборник против христијаните. 40 маченици биле христијански војници и биле дел од 12 легија од Арменија. Овие не биле по потекло само римјани туку и грци, помешани со ерменци.

Кога дознал за нивната верба, Агрикола, гувернаторот на Ерменија, ги терал да се поклонуваат на идоли. Овие одбиле а за тоа биле пратени осум дена во темница и каменувани. Преку божји знаци биле останале верни. Најпосле Агрикола ги осудил на смрт преку смрзнување на езерото Севастија. Таа вечер се случиле големи чуда, мразот се стопил, водата се стоплила и 40 круни се симнале над главите на мачениците. Затоа што биле живи извадени од езерото, нивните тела биле изгорени а коските фрлени во езерото. По три дена светците му се појавиле на епископот Петре барајќи му да ги извади од водата. Христијаните ги извадиле и ги закопале со големи причести.

Четириесетте маченици биле: Кирион, Кандид, Домнос, Исихие, Ираклe Смарагд, Евникие, Приск Валент, Вивиан, Клаудие Теодул, Еутихие, Јон, Ксантие, Илиан, Сисиние Агие, Етиус, Флавие, Акакие, Едит, Лизимах, Александру, Илие, Кирил Горгоние, Теофил, Гају Домициан, Леонте, Атанасие, Сакердон, Николае, Валерие, Филоктимон, Севериан, Худион, Мелитон и Аглае.

Празнувањето на мачениците се совпаѓа со традиционалниот почеток на аграрната година. На денот на мачениците завршуваат мартовските баби оставајќи им место на старците, затоа на овој ден според народните обичаи се прават ритуали за изгонување на студот и повикување на топлината се удира по земјата со стапови, баејќи да излезе топлото

Денот на

MUCENICI ŞI MACENICI

Sfinţii 40 de Mucenici sunt prăznuiţi de Biserica Ortodoxă, în fiecare an, pe data de 9 martie. Aceşti mucenici au trăit în vremea împăratului Licinius (308-324), prigonitor al creştinilor. Sfinţii 40 de Mucenici erau soldaţi creştini şi făceau parte din Legiunea a XII-a Fulminata din Armenia. Aceştia nu erau doar romani de origine, ci şi greci, amestecaţi cu armeni.

Aflând despre credinţa lor, Agricola, guvernatorul Armeniei, i-a silit să se închine idolilor. Refuzând, au fost întemniţaţi timp de opt zile şi bătuţi cu pietre. Prin semne divine au fost însă întăriţi în dreapta credinţă. În cele din urmă, guvernatorul i-a condamnat la moarte prin îngheţare în lacul Sevastiei. În aceea noapte s-au petrecut mari minuni: apa lacului s-a încălzit, gheaţa s-a topit şi 40 de cununi strălucitoare au pogorât asupra mucenicilor. Pentru că au fost scoşi vii din lac, trupurile lor au fost arse şi oasele aruncate în lac. După trei zile, Sfinţii s-au arătat episcopului Petre, cerându-i să-i scoată din apă. Creştinii i-au scos şi i-au îngropat cu mare cinste.

Cei patruzeci de Sfinti Mucenici sunt: Chirion, Candid, Domnos, Isichie, Iraclie, Smaragd, Evnichie, Valent, Vivian, Claudie, Prisc, Teodul, Eutihie, Ion, Xantie, Ilian, Sisinie, Aghie, Aetius, Flavie, Acachie, Ecdit, Lisimah, Alexandru, Ilie, Gorgonie, Teofil, Domitian, Gaiu, Leonte, Atanasie, Chiril, Sacherdon, Nicolae, Valerie, Filoctimon, Severian, Hudion, Meliton şi Aglaie.

Sărbătoarea creştină a Sfinţilor 40 de Mucenici din Sevastia s-a suprapus peste începerea anului agricol tradiţional şi a generat o sărbătoare tradiţională, Mucenicii sau Macinicii. În credinţa populară în ziua mucenicilor se încheie zilele babelor, lăsând loc zilelor moşilor. De aceea, în această zi se fac numeroase ritualuri de alungare a gerului, şi venire a căldurii cum ar fi: lovirea pământului cu bâte sau maiuri, rostind descântece, pentru ca să iasă căldura şi să intre gerul, sau jocul copiilor

маченицитe задржал траги од прастар обичај посветен на почетокот на аграрната година на пролетната рамноденица на 9 март, преминот помеѓу зиме и лето, помеѓу остриte бабини дни кон топлите старечки дни, на овој ден се вклопуваат два празници на временското обновување: последниот ден на бабите кога споерд традицијата умира и се претвора во камен и прв ден на светците, жртвувани и претворени во пепел за правата вера.

Обичајот на денот на маченицитe претставува еден ритуал сличен на новогодишниот, подготвување на ритуалното јадење, ритуалното пијанство кое е заведено како народна традиција дека на овој ден добро е да се испијат 40 или 44 чаши вино, отворањето на гробиштата и рајските порти, палењето на маченичкиот оган, прочистување на лушето и добитокот преку напрскување со светена вода, заштита од магии на куќите и покуќнината со пепел од маченичкиот оган, тепањето на земјата со стапови за изгонување на студот и повикување на топлината , чекајќи го духот на мртвите со столови и маси околу маченичкиот оган, се прават предвидувања за времето се пооткаструваат лозниците и ред други обичаи. Сценариото на обнова на аграрното време е комплетирано со ритуали и обичаи кои им претходат на дните на Маченицитe.

Маченицитe уште се нарекуваат и духови на светците предците кои се празнуваат на 9 март. Човечките новогодишни жртви и жртвувања во праисторијата се спомнуваат и денес за формите на годишните времиња и формите на печеното или вареното тесто на денот на маченицитe. Како ритуално јадење маченичките колачиња се јадат секоја година на 9 март. Овој ден се смета за празник на мртвите кога им се раздава не само колачиња туку и грав, ореви, јатки, миндали.

Ритуалите кои децата ги практикуваат на денот на маченицитe за изгонување на студот и вадење на топлината од земјата, за здравје и среќа на луѓето се нарекувале тепање на земјата, а се состоел со тоа што децата во време од неколку часа маваат по земјата со стапови.

Обичајот со пиење на 40 или 44 чаши вино на 9 март, почетокот на аграрната година прославен и со пролетната рамноденица претставува остаток од баховските празнувања. Луѓето веруваат дека виното испиено на празникот на маченицитe се претвора во крв и им дава сила за работа. Ако некои од учесниците не може да испие толку чаши вино, траба да проба или да биде напрскан со вино. Бројот на испиени чаши вино одговара со бројот на светите маченици од Севастија кои во различни зони имаа различни имиња: Старци, Светци, Маченици

Слично на било кој почеток на годишно време, 9 март носи многу предвидувања за времето во новата година „ако е замрзнато денот пред 40 маченици се вели дека есента нема да има слана и луѓето можат да засадат пченка и peste foc.

Ziua de Mucenici sau de Macinici păstrează urme rituale ale unui străvechi început de an agrar celebrat cu ocazia echinocțiului de primăvară, 9 martie, hotar între iarnă şi vară, între zilele aprige ale Babelor şi zilele călduroase ale Moşilor. În ziua de Macinici s-au suprapus două sărbători de înnoire sezonieră a timpului: ultima zi a Babei Dochia când, conform tradiției, moare şi se preface în stană de piatră, şi prima zi a Moşilor, jertfiți şi transformați în cenuşă pe rugul funerar pentru dreapta lor credință.

Obiceiurile din ziua de Macinici formează un scenariu ritual similar scenariului ritual de Anul Nou: prepararea alimentelor rituale; beția rituală atestată de tradiția populară, care susține că e bine să bei în această zi 40 sau 44 de pahare de vin; deschiderea mormintelor şi porților raiului; aprinderea focurilor de Macinici prin curți şi grădini, în fața caselor şi în câmp; purificarea oamenilor şi vitelor prin stropirea lor cu apa sfințită; protecția magică a caselor şi anexelor gospodăreşti prin înconjurarea lor cu cenuşa provenită de la focurile de Macinici; bătutul pământului cu Maiurile pentru alungarea frigului şi scoaterea căldurii; aşteptarea spiritelor morților cu scaune şi mese întinse la focurile de Macinici; observații şi previziuni meteorologice; tăierea primelor corzi de viță de vie şi altele. Scenariul de înnoire a timpului agrar este completat cu acte rituale şi obiceiuri efectuate în zilele cosmogonice care preced Macinicii.

Macinici se numesc şi spiritele moşilor şi strămoşilor celebrate în ziua de 9 martie, zi de început de an agrar. Jertfele şi sacrificiile umane săvârşite în vremurile preistorice în ziua Anului Nou sunt amintite astăzi de formele antropomorfe ale aluatului fiert sau copt în ziua de Macinici şi mâncat sacramental. Ca aliment ritual, Macinicii, se împart şi sunt mâncați în fiecare an în ziua de 9 martie. Ziua de 9 martie este consderată o sărbătoare a morților, când li se împărțeau nu numai macinici ci şi fasole sleită, nuci, poame şi alune.

Practica magică efectuată de copii în ziua de Macinici pentru alungarea frigului şi scoaterea căldurii din pământ, pentru sănătatea şi norocul oamenilor se numea baterea pământului cu botele, realizându-se timp de câteva ore timp în care copiii lovesc pământul cu bețele sau ciomegele.

Obiceiul de a bea 40 sau 44 de pahare de vin în ziua de 9 martie, început de an agrar, celebrat la echinocțiul de primăvară, este o reminiscență a sărbătorilor bahice ale antichității. Oamenii cred că vinul băut la Macinici se transformă de-a lungul anului în sânge şi putere de muncă. Dacă cineva din satele în care se practică obiceiul nu poate bea atâtea pahare pline cu vin, trebuie să guste sau cel putin să accepte să fie stropit cu vin. Numărul paharelor de vin băute ar corespunde cu numărul Sfinților Mucenici din Sevastia care poartă diferite nume zonale: Moşi, Sfinți, Sfințişori, Macinici şi altele.

Asemănător oricărui început de anotimp şi de an, în ziua de 9 martie se fac numeroase pronosticuri

Asociația Macedonenilor din România

A.M.R. - Д.М.Р.

Друштвото на Македонците од Романија

Asociaţia Macedonenilor din România
Друштвото на Македонците од Романија

Adresa este : Bucureşti, strada Thomas Masarik, nr. 29 A, sector 2

Telefon : 212.09.22
Telefon/Fax : 212.09.23
Email :asmacedonenilor@yahoo.com.sg

VIZITAŢI

www.asociatia-macedonenilor.ro

Publicaţie editată de Asociaţia Macedonenilor din România, cu sprijinul Guvernului României - Departamentul pentru Relaţii Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României

ISSN : 1582-831x

Directorul ziarului
Liana Dumitrescu

Redactor Şef
Constantina Dumitrescu

Redactor
Laura Rogobete

Tehnoredactare computerizată
Laura Rogobete

Traducere
Marjan Mihajlov

Colaboratori : Liana Dumitrescu, Elena Mitran, Marjan Mihajlov şi alţii

покасно затоа што пак ке стигне да созрее, а пак ако не смрзне тогаш ќе има слана уште рана есен и затоа ќе треба да се засади рано напролет да има време да созрее“. Како ќе биде денот на мачениците така ќе биде цела пролет.

Верувањето дека симболичниот почеток на економските активности во новата година носи успех и пари придонело да токму на тој ден се извади плугот и се повлече првата бразда тоа имало симболично значење, исто како и многу други бројни обичаи кои биле посветени на материјалниот дел но исто така значајни и во духовниот дел и имале иста цел, успешен почеток на аграрната година.. Неколку дена претходно ги точеле и подготвувале плуговите тие дни добро го хранеле добитокот особено влечниот, се договарале за размена и соработка со соседите и соработниците да си помагаат во орањето особено кога биле потребни повеќе волови, на 9 март утрото било и момент на полна душевна чистина, работен и празничен ден исполнет со многу ритуали и навики за прчистување на душите и за плодност.

meteorologice ale noului an: "Dacă îngheaţă pământul spre ziua de 40 de sfinţi, se zice că toamna nu vor fi brume, şi oamenii pot semăna păpuşoi cât de târziu, că tot se vor coace foarte bine; iar dacă nu îngheaţă apoi toamna pică bruma devreme şi din cauza aceasta oamenii trebuie primăvara să semne cât de devreme". Cum va fi timpul în ziua de Macinici, aşa va fi toată primăvara.

Credinţa că începutul simbolic al activităţilor economice la Anul Nou aduce spor şi belsug era foarte puternică, de vreme ce în ziua de 9 martie era era scos plugul în ţarină şi se trăgea prima brazdă. Ieşirea cu plugul în moşie avea valoare simbolică, la fel ca numeroase alte practici care vizau atât domeniul material, cât şi domeniul spiritual şi aveau acelaşi ţel: începerea cu succes a anului agrar. Cu câteva zile înainte se ascuţeau şi se îndreptau fiarele plugului, se verificau şi se reparau celelalte părţi ale plugului, se hrăneau bine animalele de tracţiune (boii), se încheiau înţelegeri între gospodari (tovărăşie, simbrie) pentru a se ajuta la plug (se înjugau câte 4-6 boi la un plug de lemn), se aştepta momentul în deplină curăţenie trupească şi sufletească. În dimineaţa zilei de 9 martie, zi de muncă şi de sărbătoare, abundă practicile cu rol purificator şi fertilizator.

CONȚINUT :

De Mărţişor	**2-3**
Femeia şi Pământul	**3-4**
Istoria lui 8 Martie	**5-7**
Salon de carte şi presă	**7-8**
Fiecare femeie o floare	**8-10**
Istoria etniei macedonene	**10-13**
Macedonia şi alegerile	**13-15**
Calendar ortodox	**15**
Limba macedoneană XVIII	**16-17**
Evenimentele lunii	**17**
Mucenicii	**18-20**

СОДРЖИНА

Мартеник	**2-3**
Жената и земјата	**3-4**
Историја на 8-ми март	**5-7**
Саем на книга и пишани медиуми	**7-8**
Цвет за секоја жена	**8-10**
Историја на еничките македонци	**10-13**
Избори во Македонија	**13-15**
Православен календар	**15**
Македонски јазик	**16-17**
Настани	**17**
Маченици	**18-20**